

Sammendrag

Transportytelser i Norge 1946–2018

TØI-rapport 1728/2019

Forfattere: Eivind Farstad, Kjetil Haukås og Bjørg Langset

Oslo 2019 56 sider

Veksten i persontransportarbeidet er i 2018 beregnet til 1,0 prosent. Persontrafikkarbeidet med bane og buss økte relativt mest, med hhv 4,3 og 3,1 prosent. Persontransportarbeid på vei økte med 0,8 prosent. Godstransportarbeidet innenlands medregnet kabotasje ble redusert med 0,4 prosent i 2018. Det var vekst i banegodstransporten med 5,4 prosent, mens godstransport på sjø gikk ned med 1,3 prosent, på vei 0,2 prosent, og med fly 27,5 prosent. Beregnet eksklusive kabotasje økte imidlertid godstransportarbeidet med 2,4 prosent fra 2017 til 2018.

Hovedtrekk

Veksten i utført persontransportarbeid i 2018 er beregnet til 1,0 prosent, sammenlignet med 1,7 prosent året før. Transportarbeidet for de kollektive transportmidlene gikk opp med 2,7 prosent, mens vekstraten for persontransportarbeidet med personbil er estimert til 0,3 prosent i 2018. Persontransportarbeidet med bane økte relativt mest, med 4,3 prosent. Innenlandsk lufttransport økte med 1,8 prosent, mens sjøtransport ble redusert med 0,4 prosent. Til sammen utgjør transport med fly, båt og bane knapt 14 prosent av det samlede persontransportarbeidet. Vegsektoren (buss, bil og MC) har en markedsandel på 86 prosent av transportarbeidet. Luftfarten utfører sju prosent, bane (jernbane og sporveg) drøyt fem prosent, og båt og ferge drøyt én prosent. Disse andelene har vært relativt uendret siden 2010.

Det var en reduksjon i den innenlandske godstransporten i 2018, etter en økning året før, regnet i tonnkilometer. Reduksjonen samlet for alle transportformer var på 0,4 prosent, medregnet kabotasje¹, sammenlignet med en økning på 5,0 prosent året før. Banetransport økte med 5,4 prosent, mens sjøtransport hadde en reduksjon på 1,3 prosent og veitransport en reduksjon på 0,2 prosent i godstransportarbeidet fra 2017. Lufttransport utgjør bare en marginal andel av godstransportarbeidet, og hadde en reduksjon på 27,5 prosent, som i hovedsak skyldes en omlegging av flyvninger for Posten f.o.m. 2018.

Godstransportarbeidet estimert eksklusive kabotasje økte imidlertid med 2,4 prosent i 2018, hvorav en sterk økning på 12,9 prosent i godsfrakt på sjø bidro til veksten.

Befolkningsveksten i 2018 var 0,6 prosent totalt, mens den for den yrkesaktive befolkningen (18–66 år) var på 0,5 prosent. Dette betyr at persontransportarbeidet i 2018, som i 2017, økte relativt sett mer enn befolkningen. Foreløpige tall fra nasjonalregnskapet viser at bruttonasjonalproduktet (BNP) steg med 1,3 prosent og privat konsum i husholdningene økte med 1,8 prosent i 2018. Konsumet til transport steg med 0,2 prosent, mot 3,5 prosent i 2017. Konsum til transport økte mindre enn annet privat konsum i 2018.

Ifølge Statistisk sentralbyrås konsumprisindeks var gjennomsnittlig prisvekst 2,7 prosent i 2018. Tilsvarende tall i 2017 var 1,8 prosent. For transportsektoren var prisveksten 3,5 prosent i 2018, noe som var høyere enn i 2017 hvor veksten var 2,5 prosent. For privat transport var det for andre år på rad størst prisøkning innen drivstoff og smøremidler (7,9

¹ Kabotasje omfatter gods på utenlandske transportmidler hvor godset er både lastet og losset i Norge.

prosent i 2018, 6,8 året før). Nest størst prisøkning finner man innen kjøp av biler, med 3,2 prosent i 2018.

Prisveksten var sterkest for passasjertransport med båt i kollektiv transport (7,1 prosent i 2018), som fortsetter en trend med relativt høy prisvekst for båt fra årene før. Prisene for passasjertransport på bane økte også mer enn den generelle prisveksten, med 4,5 prosent. Når det gjelder prisene for fly i kollektivtransporten gikk de ned med 2,7 prosent i 2018.

Persontransport med bil

Det var registrert drøyt 3,3 millioner biler i Norge ved utgangen av 2018, en økning på om lag 17 000 biler og 0,5 prosent fra året før. Av bilene var 2 752 000 personbiler (hvorav 195 000 elbiler), 477 000 varebiler, 72 500 lastebiler og 15 500 busser.

I løpet av 2018 ble det førstegangsregistrert 174 000 personbiler, ca. 10 000 færre enn i 2017. 122 000 personbiler og 15 500 varebiler ble vraket mot pant i 2018. Gjennomsnittsalderen for personbilene var 10,5 år ved utgangen av 2018, omtrent den samme som det har vært det siste tiåret.

Trafikken på norske veier, målt ved antall kjøretøykilometer med norske kjøretøy innenlands, økte med 0,2 prosent i 2018, mot 1,1 prosent året før. I 2018 var det i vekst i trafikken med utleiebiler på 11,5 prosent. Det gjør at trafikken med personbiler totalt – inkludert utleiebilene – økte med 0,3 prosent.

Det var 3 898 registrerte veitrafikkulykker med personskade i 2018, en nedgang på 188 ulykker i forhold til 2017. Antall skadde ble ytterligere redusert med 321 personer fra året før. Antall drepte i trafikken gikk opp med 2 personer til 108 personer, fra det historisk lave tallet på 106 drepte i 2017.

Kollektivtransporten

I 2018 ble det foretatt drøyt 402 millioner bussreiser, en økning på fire millioner, eller én prosent, i forhold til året før. Transportarbeidet med buss gikk opp med 130 millioner personkilometer, eller 3,1 prosent, i 2018.

Trafikken med trikk i Oslo i 2018 var på 51 millioner reiser, som var det samme som året før. Trafikken med forstadsbanene i Oslo økte derimot fra 118 millioner i 2017 til 122 millioner reisende i 2018, en økning på 3,4 prosent. Bybanen i Bergen fraktet 14,9 millioner passasjerer i 2018, en vekst på 18 prosent fra året før. Gråkallbanen i Trondheim fraktet ca. 970 000 passasjerer i 2018, som var 3,1 prosent flere enn i 2017. I alt ble det foretatt 189 millioner reiser med trikk og forstadsbaner i 2018, mot 182 millioner i 2017.

Året 2018 ble det foretatt 77,3 millioner reiser innenlands med tog, som var 4,3 millioner flere enn i 2017. NSB har med sine 69 millioner passasjerer en markedsandel på 89 prosent av innenlandstrafikken på tog, en andel som har vært ganske stabil de siste årene.

Flytoget fraktet 6,8 millioner passasjerer til og fra Oslo lufthavn i 2018, noe som var ca. 200 000 flere enn året før. Flåmsbana fraktet drøyt 971 000 passasjerer i 2018. Dette var en svak nedgang fra et rekordhøyt passasjerantall på 990 000 i 2017, etter en sterk vekst i passasjertall årene før.

Antall passasjerer med bilferge og annen rutefart innenlands var i 2018 på samme nivå som i 2017, med 56 millioner passasjerer.

I 2018 ble det foretatt 13,5 millioner flyreiser innenlands, da medregnet reiser mellom lufthavner i Norge som en del av en utenlandsreise. Dette er en økning på ca. 270 000 reiser,

eller 2,0 prosent fra 2017. Trekker man fra reiser innenriks som en del av en utenlandsreise, slik beregningsmåten har vært fram til 2016-utgaven av rapporten, var det registrert 9,9 millioner flyreiser innenlands i Norge i 2018, som er en marginal økning fra året før.

Reiser til og fra utlandet

I 2018 ble det registrert 24,2 millioner flyreiser til og fra Norge, som var 950 000 flere (3,9 prosent) enn i 2017. Fergetrafikken til og fra utlandet var i underkant av 6,2 millioner enkeltreiser, som var på linje med trafikken året før. Antall reisende med tog over grensen var på 0,4 millioner i 2018, en reduksjon på 25 prosent fra året før.

Godstransporten innenlands

I 2018 gikk den innenlandske godstransporten litt ned etter en oppgang året før, regnet i tonnkilometer. Reduksjonen samlet for alle transportformer var på 0,4 prosent, medregnet kabotasje, sammenlignet med en oppgang på 5,0 prosent året før. Lufttransport hadde en reduksjon på 27,5 prosent fra 2017, men gods fraktet med fly utgjør bare en marginal andel av godstransportarbeidet. Sjøandelen av transportarbeidet ble redusert fra 46,3 i 2017 til 45,9 prosent i 2018, mens andelene for bane og vei gikk litt opp.

Godstransportarbeidet estimert eksklusive kabotasje økte imidlertid med 2,4 prosent i 2018, sammenlignet med 0,6 prosent året før. Dette skyldes i hovedsak vekst i godstransportarbeidet på sjø, som økte med 12,9 prosent, eksklusive kabotasje.

Samlede godstransporter på veg på norsk område var 22,5 milliarder tonnkilometer i 2018, som i 2017. Dette inkluderer også den delen av godstransportarbeidet i utenrikshandelen som foregår på norsk område. I 2018 utgjorde banetransporten 3,0 milliarder tonnkilometer, en økning fra 2,9 milliarder tonnkilometer i 2017. Godstransportarbeidet med skip var i 2018 på 66,1 milliarder tonnkilometer (figur 13), som var en økning på 3,6 prosent.

Markedsandelene i godstransportarbeidet inklusive kabotasje på norsk område fordeler seg med om lag 49 prosent på veg, 46 prosent på sjø, fem prosent på bane og under 0,5 prosent på fly.

Godstransporten til og fra Norge

Importert varemengde til Norge var 39,7 millioner tonn i 2018, en økning på 1,8 millioner tonn fra 2017. Eksportert varemengde fra fastlandet var 57,7 millioner tonn i 2018, mot 56,6 millioner tonn i 2017. Skip er fortsatt den dominerende transportformen i utenrikshandelen. Hele 83 prosent av denne godsmengden gikk med skip i 2018, mens 14 prosent gikk på veg, og tre prosent på bane.

Samlet sett ble det eksportert 170 millioner tonn olje og gass direkte fra sokkelen i 2018, målt i oljeekvivalenter, sammenlignet med 186 millioner tonn i 2017. Eksporten av olje og gass i rør lå på 95 millioner tonn i 2018, mens skipene fraktet 75 millioner tonn. Målt etter vekt utgjorde eksport av olje og gass fra sokkelen 64 prosent av den totale eksporten fra Norge til utlandet i 2018, som er en reduksjon på fra en andel på 66 prosent av den totale eksporten årene før.